

**МЕТОДИКА ДІАГНОСТИКИ ВИХОВАНOSTI АДАПТИВНОГО СТИЛЮ ЛІДЕРСТВА
СТУДЕНТІВ УЧИЛИЩ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

О.В. БОРТНІКОВА, здобувач кафедри педагогіки,
Східноукраїнський національний університет

імені Володимира Даля
E-mail: bortnikova@meta.ua

Анотація: У статті, на основі визначених критеріїв і показників, пропонується методика діагностики вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва. Акцентується, що критерії і показники обумовлені сутністю і структурою такого інтегративного особистісного утворення, як адаптивний стиль лідерства студентів училищ культури і мистецтва. Підкреслюється, що вихованість окремих складових адаптивного стилю лідерства за певними критеріями і показниками визначається за допомогою анкетного опитувальника. Зауважується, що кожен із показників перевіряється двома питаннями та одним додатковим питанням самооцінки вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва. Подається таблиця відповідності критеріїв і показників діагностики вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва, а також, у графі навпроти конкретно визначених критеріїв і показників пропонуються апробовані методики з вияву рівня вихованості певних складових адаптивного стилю лідерства. Зазначається, що поряд із авторською методикою визначення рівня вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва, паралельно слід використовувати інші, апробовані методики діагностики («Лідерський стиль» (Р. Бейлз, К. Шнейер); діагностика мотиваційних орієнтацій у міжособистісних комунікаціях (І.Д. Ладанов, В.А. Уразаєв); методика вивчення вибору керівником різних форм влади і самоорганізації (Л.Ю. Левкович) та інші), а також спостереження, бесіду, метод експертної оцінки

Ключові слова: критерії і показники вихованості адаптивного стилю лідерства, студенти училищ культури і мистецтва, методика діагностики вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтв, таблиця відповідності критеріїв і показників та апробованих методик визначення окремих складових адаптивного стилю лідерства.

Актуальність (Introduction). Сучасне українське суспільство, яке вийшло з колоніального минулого, має дбати про свою культурну ідентичність, національну самобутність, відродження історичної пам'яті, почитання національних героїв, видатних діячів у галузі культури і мистецтва, пропагувати зразки української народної творчості, фольклору, національної культурної і мистецької спадщини. Значну роль у цьому процесі мають відгравати фахівці культури і мистецтв, яких готують заклади вищої освіти в галузі культури і мистецтва. З огляду на це, для майбутніх фахівців таких спеціальностей важливо не тільки володіти ґрунтовними знаннями у предметній області, а й мати високий рівень культури, інтелігентності, сформований ціннісний світогляд, лідерські якості, організаторські вміння, комунікативні навички, бути здатним до командної роботи, мотивації і координації дій членів творчих художніх колективів, добирати адекватні ситуації та рівню розвитку соціального оточення способи управлінського впливу. Ідеться про володіння адаптивним стилем лідерської поведінки,

який необхідно виховувати у майбутніх фахівців училищ культури і мистецтва. Для реалізації цих завдань слід розробити чи дідати валідний діагностичний інструментарій за допомогою якого можна визначити рівень вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва. Такий інструментарій має враховувати не тільки те, що сфера управлінського впливу охоплює процес планування, втілення і контролю, а координацію і мотивацію послідовників, стосується специфічної сфери, – творення красивого, продукування нової якості у культурі та мистецтві. З огляду на це, розробка методики діагностики адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтв є одним із ключових пріоритетів дослідницької роботи у контексті теорії і методики виховання особистості.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Певні напрацювання у руслі обраної теми дослідження належать як зарубіжним (А. Адлер, К. Агріс, Е. Богардус, Е. Берн, Р. Бояцис, А. Вендов, В. Врум, Е. Ейнарсен, О. Євтіхов, М. Кетс де Вріс, Р. Кеттел, Т. Кучмарські, С. Кучмарські, В. Каширіна, Е. Маккі, А. Маслоу, О. Скрипніков та інші), так і національним (Д. Алфімов, О. Василькова, О. Косенчук, Ю. Кращенко, О. Маковський, Н. Мараховська, В. Мороз, О. Романовського А. Семенов, Р. Сопівник, Г. Тітова, В. Ягоднікова та ін) ученим.

Мета (Purpose) дослідження полягає у розробці методики діагностики вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва.

Методи (Methods). У процесі нашого дослідження були використані: аналіз, синтез наукової літератури присвяченої вихованню лідерських якостей, реалізації лідерського потенціалу, діагностиці особистості і колективу; індукція, дедукція, традиція для побудови умовиводів щодо виявлення рівня вихованості адаптивного стилю лідерства, узагальнення матеріалів, що стосуються діагностики окремих складових адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва.

Результати (Results). Для розробки методики діагностики вихованості адаптивного стилю лідерства необхідно окреслити сутність і структурні складові цього інтегративного особистісного утворення. Під поняттям «адаптивний стиль лідерства студентів училищ культури і мистецтв» ми розуміємо таке інтегративне особистісне утворення майбутнього фахівця освітнього рівня «молодший спеціаліст» училища культури і мистецтва, що включає, мотив високих досягнень, сильну волю (мотиваційно-вольовий компонент), знання у галузі лідерології, фахові знання (когнітивний компонент), інтериоризовані загальнолюдські, національні та естетичні цінності (емоційно-ціннісний компонент), комунікативні і організаторські навички, розвинену креативність, здатність до маніфестації престижу власної персони, застосування адекватних ситуації способів управлінського впливу мистецьким, художнім колективом, його згуртування з метою ефективного реалізації групових завдань (діяльнісно-рефлексивний компонент).

Найвищим рівнем вихованості адаптивного стилю лідерства є готовність і здатність добирати та використовувати адекватні ситуації способи управлінського впливу на членів художніх, мистецьких колективів не порушуючи при цьому загальнолюдські та національні цінності. Іншим словами адекватна ситуації лідерська поведінка. Структура адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва обумовлює відповідні критерії і показники, що мають лежати в основі методики діагностики [1] (див .табл. 1).

Таблиця 1. Критерії та показники вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва

№	Критерії	Показники	Питання
1.	Мотиваційно-вольовий	<ul style="list-style-type: none"> актуалізована потреба у лідерстві, вмотивованість до високих досягнень; 	<p>1. Чи хочете Ви досягти успіху, услативти себе добрими й визначними справами?</p> <p>2. Чи є у Вас бажання досягти найвищої точки у сфері професійної діяльності?</p>
		<ul style="list-style-type: none"> наполегливість у досягненні мети; 	<p>3. Труднощі і перешкоди для Вас це сигнал про те, що треба взяти «таймаут», бути напористішим, чи переключитись на інші види діяльності?</p> <p>4. У творчій діяльності Ви чекаєте натхнення чи «умієте ним володіти»?</p>
2.	Когнітивний	<ul style="list-style-type: none"> професійні знання у галузі культури і мистецтва; 	<p>5. Що Ви розумієте під поняттям «культурна і мистецька діяльність»? [7]</p> <p>6. Встановіть відповідність культурно-історичних епох і адекватних їм характеристик.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> знання про сутність адаптивного стилю лідерства; 	<p>7. Що ви розумієте під поняттям «адаптивний стиль лідерства»?</p> <p>8. Допишіть ті стилі лідерства, які пропущені.</p>
3.	Емоційно-ціннісний	<ul style="list-style-type: none"> інтериоризовані національні та естетичні цінності; 	<p>9. Для Вас національні культурні надбання це запорука незалежності, соціальна і особиста цінність, або речі які мають ринкову вартість, чи «антикваріат якому почесне місце в музеї»?</p> <p>10. Якщо побутова обстановка, з точки зору ідеалу краси, Вас не влаштовує Ви спокійно ставитесь до цього, будете змінювати все відповідно до власних смаків, чи для Вас головне комфорт, а не естетика?</p>
		<ul style="list-style-type: none"> ставлення до лідерства як особистої, соціальної, національної, культурної цінності; 	<p>11. Перебуваючи у співтоваристві колег Ви будете намагатись привернути до себе увагу, виділитись своєю компетентністю, доведете свою вищість, чи Вам байдуже?</p> <p>12. Для Вас лідерство в обраній справі це певна перевага, або дуже важливо і значимо, чи без нього можна обійтись, головне досягнення результату?</p>
4.	Діяльнісно-рефлексивний	<ul style="list-style-type: none"> готовність до застосування адаптивного стилю лідерства; 	<p>13. Якщо Ви працюєте з командою високопрофесійних колег, які виконують складне, неструктуроване, творче завдання, Ви оберете демократичний, ліберальний чи авторитарний стиль управлінського впливу?</p> <p>14. Що передбачає методика гуманістичного стилю лідерства (заохочення і стимулювання послідовників, створення умов для їх самореалізації, або забезпечення домінування власної волі над волею оточуючих, чи побудова взаємовигідних стосунків)?</p>
		<ul style="list-style-type: none"> здатність до самовиховання адаптивного стилю лідерства. 	<p>15. Виберіть із запропонованого переліку прийоми самовиховання?</p> <p>16. Для Вас самовдосконалення і самовиховання це (необхідний шлях саморозвитку; важка повсякденна праця над собою; мене це не цікавить)?</p>
5.	Самооцінка вихованості адаптивного стилю лідерства		<p>17. Як Ви оцінюєте міру оволодіння адаптивним стилем лідерства в управлінні творчим, художнім чи мистецьким колективом (добре, задовільно, треба працювати над собою)?</p>

На основі цих критеріїв і показників розроблено анкету на 17 закритих питань на виявлення рівня вихованості адаптивного стилю лідерства. Кожен показник розкривається за допомогою двох запитань анкети. У такий спосіб охоплено головні структурні компоненти, особистісні властивості, якості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтв. Стуність узгоджується із структурою поняття, а від так і з системою розроблених критеріїв і показників. Показники ж виявляються за допомогою конкретних запитань. Це дозволило охопити виділені властивості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтв, що торкаються усіх компонентів структури особистості [2]. Сімнадцяте питання (перевірочне), передбачає самооцінку студентом рівня вихованості адаптивного стилю лідерства. Крім того, закриті запитання анкети з визначення вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтв поділяються на три категорії: сильні, середні і слабкі. Відповідно виділяються три рівні вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва: достатній, середній, низький.

Для валідизації анкетного опитувальника, встановлення контролю за залежними і незалежними змінними необхідно оцінити точність використовуваного інструменту – анкети, зіставивши отримані в різних умовах дані із даним вже апробованих анкет. При оцінці нашої анкети слід переконатися у тому, що значення показників при проведенні вимірювань мають невелику випадкову помилку (статистична надійність анкети), дійсно вимірюють те, що необхідно виміряти (валідність) [3]. У ході валідизації анкети нами розроблено таблицю відповідності критеріїв і показників апробованим методикам діагностики окремих складових, структурних компонентів адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва (див табл.2.)

Таблиця 2. Узгодження критеріїв і показників з апробованими методиками ждіагностики окремих складових вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва

№п/п	Критерії	Показники	Апробовані методики
1.	Мотиваційно-вольовий	• актуалізована потреба у лідерстві, вмотивованість до високих досягнень;	Діагностика мотиваційних орієнтацій в міжособистісних комунікаціях (І.Д. Ладанов, В.А.Уразаева); Шкала лідерських схильностей (Е. Жариков, Е. Крушельницький)
		• наполегливість у досягненні мети;	3. Опитувальник "Вольові якості особистості" (М.В. Чумаков); 4. Тест на асертивність (М. Дж. Сміт) 5. Дослідження рівня асертивності (В. Каппоні, Т. Новак); 6. Діагностика впевненості в собі (тест Райдаса).
2.	Когнітивний	• професійні знання у галузі культури і мистецтва;	7. Адаптований тест критичного мислення Л.Старкі (адаптація Є.Л. Луценко)
		• знання про сутність адаптивного стилю лідерства;	8. Лідерський стиль (Р. Бейлз, К. Шнейер) - (Модифікація Т.В. Бендас)
3.	Емоційно-ціннісний	• інтериоризовані національні та естетичні цінності [5] ;	9. Шкала емоційного відгуку (А. Меграбян, Н. Епштейн); 10. Ціннісний опитувальник (С.Шварц); 11. Опитувальник термінальні хінностей (І.Г. Сенін)
		• ставлення до лідерства як особистої, соціальної, національної, культурної	12. Методика вивчення вибору керівником різних форм влади в організації (Л. Ю. Левкович);

		цінності;	13. Шкала відносин "Лідер - Група" (Ф.Фідлер).
4.	Діяльнісно-рефлексивний	<ul style="list-style-type: none"> • готовність до застосування адаптивного стилю лідерства; • здатність до самовиховання адаптивного стилю лідерства. 	14. Багаторівневий особистісний опитувальник «Адаптивність» (А.Г. Маклаков і С.В. Чермянін); 15. Методика «КОЗ» (В.В. Синявський і В.А. Федорошин); 16. Багатофакторний опитувальник лідерства (Bass В.М., Avolio В.Ж., 1995); 17. Лідерський стиль (Р. Бейлз, К. Шнейер) - (модифікація Т.В. Бендас) 18. Рівень вираженості і спрямованості рефлексії (М. Грант); 19. Опитувальник рефлексивності (В.Н. Карандашев); 20. Діагностика рівня розвитку рефлексивності (А.В. Карпов).
5.	Самооцінка вихованості адаптивного стилю лідерства		21. Шкала самооцінки інновативних якостей особистості (Лебедева Н.М., Татарка А.Н.) 22. Методика самооцінки управлінського потенціалу (О.Євтіхов) [4, с.225]

Анкетне опитування з визначення рівня вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва маж доповнюватись доповнюється застосуванням інших методів, а саме: спостереження, експертної оцінки, бесіди експрес-методик виявлення схильності до лідерства, практичних методів виявлення студентів із лідерськими нахилами [6] .

Висновки і перспективи (Discussion). Отже, методика діагностики вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтв це комплекс способів і процедур виявлення і вимірювання міри вихованості у майбутнього фахівця освітнього рівня «молодший спеціаліст» училища культури і мистецтва, різних складових адаптивного стилю лідерства, а саме: мотиву високих досягнень, сили волі (мотиваційно-вольовий компонент), знань у галузі лідерології, фахових знань (когнітивний компонент), інтериоризованих загальнолюдських, національних та естетичних цінностей (емоційно-ціннісний компонент), комунікативних і організаторських навичок, креативності, здатності до маніфестації престижу власної персони, готовності до застосування адекватних ситуації способів управлінського впливу мистецьким, художнім колективом (діяльнісно-рефлексивний компонент). Критерії і показники покладені в основу методики діагностики обумовлені сутністю і структурою такого інтегративного особистісного утворення, як адаптивний стиль лідерства студентів училищ культури і мистецтв. Вихованість окремих складових адаптивного стилю лідерства за певними критеріями і показниками визначається за допомогою анкетного опитувальника. Кожен із показників перевіряється двома питаннями та одним додатковим питанням самооцінки вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва. Валідність критеріїв і показників та анкетного опитувальника з виявлення рівня вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва підтверджується апробованими методиками з вияву рівня вихованості певних складових адаптивного стилю лідерства. Поряд із авторською методикою визначення рівня вихованості адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтва можуть використовуватись інші, апробовані методики діагностики («Лідерський стиль» (Р. Бейлз, К. Шнейер); діагностика мотиваційних орієнтацій у міжособистісних комунікаціях (І.Д. Ладанов, В.А. Уразаєв); методика вивчення вибору керівником різних форм влади і самоорганізації (Л.Ю. Левкович) та інші), а також спостереження,

бесіда, метод експертної оцінки.

Перспективами подальших досліджень є аналіз результатів формувального етапу експерименту з виховання адаптивного стилю лідерства студентів училищ культури і мистецтв.

Список використаних джерел

1. Волощук І. С. Основи наукових досліджень. Педагогіка: експериментальне видання. Київ, 2006. 107 с.
2. Бех І. Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Том 1. Чернівці: Букрек, 2015. 840 с.
3. Загвязинский В.И., Атаханов Р. Методология и методы психолого-педагогического исследования: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. 2-е изд., стер. Москва, «Академия». 2010. 208 с.
4. Евтихов О. В. Стратегии и приемы лидерства: теория и практика. Санкт-Петербург: Речь, 2007. 238 с.
5. Сопівник Р.В. Ціннісні орієнтири екзистенціалізму в контексті виховання особистості. // Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірних наукових праць. 2015 Вип. 2 (65). Сєвєродонецьк, СНУ ім. В.Даля С. 164-173.
6. Лузан П.Г., Сопівник І.В., Виговська С.В. Методологія та організація науково-педагогічних досліджень : підручник. Київ: ЦП «Компринт», 2016. 491 с.
7. Шафер Д. П. Культурная личность: монография / [пер с англ.яз. творческого коллектива НИИ духовного развития человека ВНУ им. В. Даля: М. В. Безуглая, Е. В. Бессмертная, А. Л. Кудинова и др.; под. ред. Г.П.Шевченко]. Київ: «Педагогічна думка», 2017. 76 с.

References

1. Voloshchuk, I. S. (2006) Osnovy naukovykh doslidzhen. Pedagogika: eksperimentalne vydannia [Principles of scientific research. Pedagogy: Experimental Edition]. K.107.
2. Bekh, I. D. (2015) Vybrani naukovi pratsi. Vykhovannia osobystosti [Selected scientific works. Parenting]. 1. Chernivtsi: Bukrek. 840.
3. Zahviazynskiy, V., Atakhanov, R. (2005) Metodohyia y metody psykhohopedahohycheskoho yssledovanyia [Methodology and methods of psycho-pedagogical research]. 2-e yzd., ster. M.: Yzdatelskyi tsentr «Akademyia». 208.
4. Evtykhov, O. V. (2007) Stratehyy y pryemy lyderstva : teoriya y praktyka [Strategies and methods of leadership: theory and practice]. SPb. : Rech. 238.
5. Sopivnyk, R.V. (2015) Tsinnisni oriientyry ekzystentsializmu v konteksti vykhovannia osobystosti [Valuable landmarks of existentialism in the context of personal development]. Dukhovnist osobystosti: metodohiia, teoriia i praktyka: Zbirnykh naukovykh prats. 2 (65). 164-173.
6. Luzan, P.H., Sopivnyk, I.V., Vyhovska, S.V. (2016) Metodohiia ta orhanizatsiia naukovo-pedahohichnykh doslidzhen [Methodology and organization of scientific and pedagogical research]. K.: TsP «Komprynt». 491.
7. Shafer, D.P. (2017) Kulturnaia [Cultural identity]. K.: Yzd-vo «Pedagogichna dumka». 76.

МЕТОДИКА ДІАГНОСТИКИ ВОСПИТАНОСТІ АДАПТИВНОГО СТИЛЯ ЛІДЕРСТВА СТУДЕНТІВ УЧИЛИЩ КУЛЬТУРИ І ИСКУССТВ

А.В. Бортникова

Аннотация: В статье, на основе определенных критериев и показателей, предлагается методика диагностики воспитанности адаптивного стиля лидер-

ства студентов училищ культуры и искусства. Акцентируется, что критерии и показатели обусловлены сущностью и структурой такого интегративного личностного образования, как адаптивный стиль лидерства студентов училищ культуры и искусства. Подчеркивается, что воспитанность отдельных составляющих адаптивного стиля лидерства по критериям и показателям определяется с помощью анкетного опросника. Отмечается, что каждый из показателей проверяется двумя вопросами и одним дополнительным вопросом самооценки воспитанности адаптивного стиля лидерства студентов училищ культуры и искусства. Подается таблица соответствия критериев и показателей диагностики воспитанности адаптивного стиля лидерства студентов училищ культуры и искусства, а также в графе напротив определенных критериев и показателей предлагаются апробированные методики исследования уровня воспитанности определенных составляющих адаптивного стиля лидерства. Отмечается, что наряду с авторской методикой определения уровня воспитанности адаптивного стиля лидерства студентов училищ культуры и искусства, параллельно следует использовать другие, апробированные методики диагностики («Лидерский стиль» (Р. Бэйлз, К. Шнейер) диагностика мотивационных ориентаций в межличностных коммуникациях (И. Д. Ладанов, В.А. Уразаев), методика изучения выбора руководителем различных форм власти и самоорганизации (Л. Ю. Левкович) и другие), а также наблюдение, беседу, метод экспертной оценки

Ключевые слова: критерии и показатели воспитанности адаптивного стиля лидерства, студенты училищ культуры и искусства, методика диагностики воспитанности адаптивного стиля лидерства студентов училищ культуры и искусства, таблица соответствия критериев и показателей и апробированных методик определения отдельных составляющих адаптивного стиля лидерства.

METHODOLOGY OF DIAGNOSTICS OF ADAPTIVE STYLE LEADERSHIP OF STUDENTS OF CULTURAL AND ARTS SCHOOLS

A.V. Bortnikova

Abstract: *In the article, based on certain criteria and indicators, a method is proposed for diagnosing the upbringing of the adaptive leadership style of students in art and culture schools. It is emphasized that the criteria and indicators are determined by the essence and structure of such integrative personal education as the adaptive leadership style of students of art and culture schools. It is emphasized that the upbringing of individual components of the adaptive leadership style by criteria and indicators is determined by means of a questionnaire. It is noted that each of the indicators is checked by two questions and one additional question of the self-esteem of the upbringing of the adaptive leadership style of students of art and culture schools. The table of correspondence of the criteria and indicators of the diagnosis of the upbringing of the adaptive style of leadership of students in the schools of culture and art is given, and in the column opposite certain criteria and indicators, proven methods for studying the level of education of certain components of the adaptive leadership style are offered. It is noted that along with the author's method of determining the level of upbringing of the adaptive style of leadership of students of art and culture schools, parallel, it is necessary to use other, proven diagnostic techniques ("Leadership" (R. Beyls, K. Schneier), diagnosis of motivational orientations in interpersonal communications (I. D. Ladanov, VA Urazaev), a method for studying the choice of the head of various forms of power and self-organization (L. Yu. Levkovich) and others), as well as observation, conversation, the method of peer review*

Key words: *criteria and indicators of upbringing of the adaptive leadership style, students of art and culture schools, methods of diagnosing adaptability of the leadership style of students of art and culture schools, a table of correspondence of criteria and indicators and proven methods for determining individual components of the adaptive leadership style.*

УДК 371.69:631.117.4:374.32.007.2

**СТРУКТУРНА МОДЕЛЬ ІНТЕГРОВАНОГО ТА ПОЕТАПНО-ДІЯЛЬНІСНОГО
ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ДОСЛІДНИЦЬКІЙ ПІДГОТОВЦІ ІНЖЕНЕРІВ
АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ**

І. М. БУЦИК, кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри педагогіки
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: i_butsyk@ukr.net

Анотація. У статті висвітлені основні вимоги до побудови методичної системи формування дослідницької компетентності інженера аграрного профілю, змодельовано концептуальні структурні моделі інтегрованого та поетапно-діяльнісного освітніх середовищ у формуванні дослідницької компетентності інженерів-аграрників, схарактеризовано фактори виробництва, наукових інновацій та навчального закладу, описано аналітико-інноваційну, професійно-розвивальну та наукову інженерну дослідницьку діяльність.

Ключові слова: дослідницька компетентність, система, методична система, інженер аграрного профілю, інтеграція, діяльність.

Актуальність (Introduction). Характерною ознакою існування сучасного суспільства є стабільний розвиток науки, техніки, економіки, технологій, культури, суспільних відносин. Як наслідок сучасним важливим завданням педагогічної громадськості є пошук оптимальних шляхів підготовки фахівців у вищих навчальних закладах, в основі яких спрямованість навчально-виховного процесу на формування особистості, здатної ефективно виконувати професійну діяльність у постійно змінних умовах. Відповідно загальноекономічні державні зміни стають в основі розширення освітніх систем, педагогічних технологій та методик навчання, ефективність яких, насамперед, залежить від правильної взаємодії всіх педагогічних складових.

На сьогодні в освіті реалізуються різні технології і методики навчання. Найчастіше їх ефективність залежить від функціональних можливостей самої методичної системи. Оскільки на освітні процеси завжди впливав і впливає розвиток науки та виробництва, нині актуальними є завдання побудови ефективних методичних систем, які оптимально об'єднують усі задіяні у ній складові. Подібна проблема торкається і підготовки фахівців для сільського господарства, серед яких й інженери аграрного профілю.

На сьогодні галузевими стандартами освіти визначено, що в основі професійної діяльності фахівця-інженера лежить виконання ним певних видів робіт спрямованих на проведення досліджень, здійснення розрахунків, підготовку моделей, створення нового об'єкту або виробу, його реконструкції, модернізації, що відповідає заданим вимогам. Безпосередніми професійними завданнями інженера аграрного профілю є проведення ним певних досліджень з метою проектування систем та технологічних процесів, комплектування виробничо-технічної бази, вивчення та налагодження аг-